

Advokatfirmaet
energi & miljø

Juridiske nyheder på vand- og spildevandsområdet

Webinar fredag den 17. april 2020

Kl. 11.00 – 12.00

ARBEJDSOMRÅDER

Affald

Ei

Entrepriseret

Forsynings-
inkasso

Natur og
miljø

Planlægning og
ekspropriation

Selskabsret

Smart og vedvarende
energi

Statsstøtte og
kommunernes
retsforhold

Udbud og
indkøb

Vand, spildevand
og vandløb

Varme

Program

17. April 2020, kl. 11 – 12.

Kl. 11:00 – 11:05	Velkomst og information
Kl. 11:05 – 11:20	Nyt om vejbidrag til kommunale og private fælles veje i lyset af seneste retspraksis
Kl. 11:20 – 11:30	Vand på terræn i et kommunalt perspektiv
Kl. 11:30 – 11:45	Kort om forsyningspligt i fælles kloakerede områder og betydning af spildevandsplanen
Kl. 11:45 – 12:00	Spørgsmål og tak for nu

(N.B. Webinaret er af vejledende og orienterende karakter – og kan ikke erstatte egentlig, konkret juridisk rådgivning. I konkrete sager opfordres deltagerne til at henvende sig til Advokatfirmaet Energi & Miljø)

Vejbidraget for kommunale og private fællesveje

I lyset af nyeste retspraksis

Kommunalt vejbidrag

Lovgrundlaget i betalingsloven

- Det kommunale vejbidrag
- Betalingslovens § 2a, stk. 11:
- ***For kommunale veje og private fællesveje skal kommunen betale et årligt vejbidrag til spildevandsforsyningssekskabet på højst 8 pct. af udgifterne til kloakledningsanlæggene***

Kommunalt vejbidrag

Vejbidragets sammensætning

- **Procentsatsen**
 - Fastsættes skønsmæssigt og må maksimalt udgøre 8% af anlægsudgifterne.
- **Beregningsgrundlaget**
 - Anlægsudgifterne, der indgår i bidraget for det pågældende år.

Kommunalt vejbidrag

”Stoplov-sagen” - U 2016.1805 H

- Højesterets dom fra 5. februar 2016 om **procentsatsen**.
 - Procentsatsen skal fastsættes på baggrund af et skøn over andelen af de vejarealer, der tilsluttes kloakken.
 - For en typisk bykommune, hvor vejvandet ofte sker til kloakken, bør procent-satsen være større end for en typisk landkommune, hvor vejvanding i højere grad sker til fx vejgrøfter.
 - Vide skønsmæssige rammer.

Kommunalt vejbidrag

Østre Landsrets dom af 6. december 2019

- Sag mellem SK Forsyning og Slagelse Kommune om **beregningsgrundlaget**.
- Konkret mente SK Forsyning, at følgende udgifter skulle indgå i beregningsgrundlaget:
 - Spildevandsledninger, der ikke afleder vejvand,
 - Anlæg til decentral rensning af regnvand, uanset om der indgår spildevand fra beboelse og erhverv, og
 - Den del af udgifterne til de centrale rensningsanlæg, som kan henføres til håndtering regnvand.
- SK Forsyning krævede derfor 6.2 mio. kr. (3 års ”manglende” bidrag).

Kommunalt vejbidrag

Østre Landsrets dom af 6. december 2019

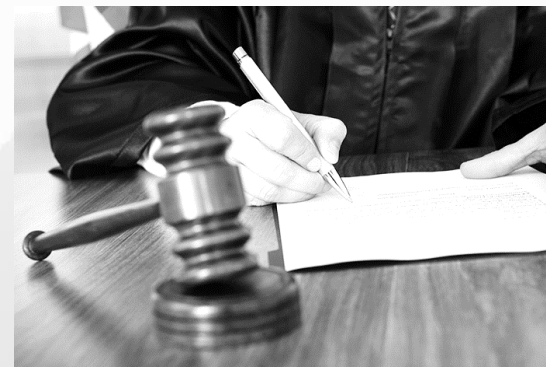

- Slagelse Kommune påstod **frifindelse**
 - Ikke pligt til at betale vejbidrag for kloakledninger, som der ikke ledes vejvand til.
 - Ikke hjemmel i betalingsloven til at indregne udgifter til renseanlæggene i vejbidraget.

Kommunalt vejbidrag

Østre Landsrets dom af 6. december 2019

- Østre Landsret udtalte generelt om lovens fortolkning:
 - Forurener-betaler princippet.
 - Det oprindeligt fremsatte lovforslag fra 1987 *friholdt* samtlige veje for bidrag.
 - Vejbidraget kom ind i loven ved udvalgsbehandlingen.
 - Angivet i lovbemærkningerne, at vejbidrag var forudsat i de tilfælde, hvor afstrømningen fra vejarealer er tilsluttet offentlig kloak, så vejbidraget kunne sikre, at veje, pladser og lign. bidrager til de offentlige spildevandsanlæg i lighed med de øvrige tilsluttede brugere.

- **Anlægsudgifter til kloakledninger, som ikke er vejvandsførende**
 - Der ikke skelnes imellem vejvandsførende og ikke-vejvandsførende ledninger loven eller lovbemærkningerne.
 - Det vil stride imod forudsætningen i lovbemærkningerne, om at spørgsmålet om vejbidrag kun er aktuelt i de tilfælde, hvor afstrømningen fra vejarealerne er tilsluttet offentlig kloak.
 - Konklusion
 - *Alene muligt at medregne udgifter, der er anvendt til kloakledninger, hvor der er grundlag for kompensere spildevandsselskaberne for forøgelsen af anlægsudgifterne til kloakledninger, som skyldes vejvandet.*

Kommunalt vejbidrag

Østre Landsrets dom af 6. december 2019

- **Udgifter til renseanlæg**

- Betalingsloven omfatter udgifter til kloakledningsanlæggene.
- Vejbidragsbestemmelsen skal forstås indskrænkende.
- Centrale renseanlæg ctr. decentrale renseanlæg.

- Konklusion:
- *Der er næppe hjemmel i betalingsloven til at indregne udgifter til renseanlæg i beregningsgrundlaget – i givet fald kun decentrale anlæg, der udelukkende renses vejvand.*

Kommunalt vejbidrag

Østre Landsrets dom af 6. december 2019

- **Problemstillinger til overvejelse:**
 - Vejbidragets sammensætning bør gennemgås.
 - Generelt en forventning om nedsættelser.
 - Hvordan håndteres et ændret beregningsgrundlag.

Vand på terræn

I kommunernes perspektiv

Vand på terræn

2019 og 2020 har budt på store mængder regnvand

- Store problemer med vand på terræn
- Ifølge flere medier har husejerne tidligere i år arbejdet på højtryk for at holde vandet væk fra deres boliger.
- Men hvordan er ansvarsfordelingen mellem kommune og grundejer?

Vand på terræn

Spildevand og andet overfladevand

- Alene **vand fra tage og befæstede arealer** er spildevand og skal håndteres i kloak, herunder eventuel separeret kloak, af spildevandsselskabet.
- **Andet overfladevand** er ikke spildevand og skal som udgangspunkt håndteres af grundejer selv på egen grund.

Vand på terræn

Reglerne på området – overordnet betragtet

- En række love m.v. er relateret til klimatilpasning og håndtering af forskellige former for vand på terræn mv.: Planloven, vandsektorloven, vandløbsloven, vejloven, lov om vurdering og styring af oversvømmelsesrisikoen fra vandløb og søer, m.v.
- Ansvar for at håndtere oversvømmelser er delt mellem grundejere og kommunen.

Vand på terræn

Kommunens forpligtelser (overordnet betragtet):

- Overordnet styring af håndtering af afledning af regnvand i forbindelse med kommuneplanlægning, lokalplanlægning samt spildevandsplanlægning.
- Miljøbeskyttelseslovens § 32: Kommunen udarbejder en spildevandsplan, der skal være i overensstemmelse med kommuneplanen.
- Kommunen skal udarbejde en risikostyringsplan relateret til områder med risiko for oversvømmelser.
- Kommunen er vandløbsmyndighed efter vandløbsloven.
- Ved kommunale klimatilpasningsprojekter er det kommunen, der er projektejer.

Vand på terræn

Planlovsændringer i 2018

- Med planlovsændringen i 2018 er det en lovbunden opgave, at kommunerne skal lade oversvømmelse og erosion indgå i den fysiske planlægning.
- Planloven hjemler dermed regulering af vand i kommuneplaner og lokalplaner i flere forskellige henseender.

Vand på terræn

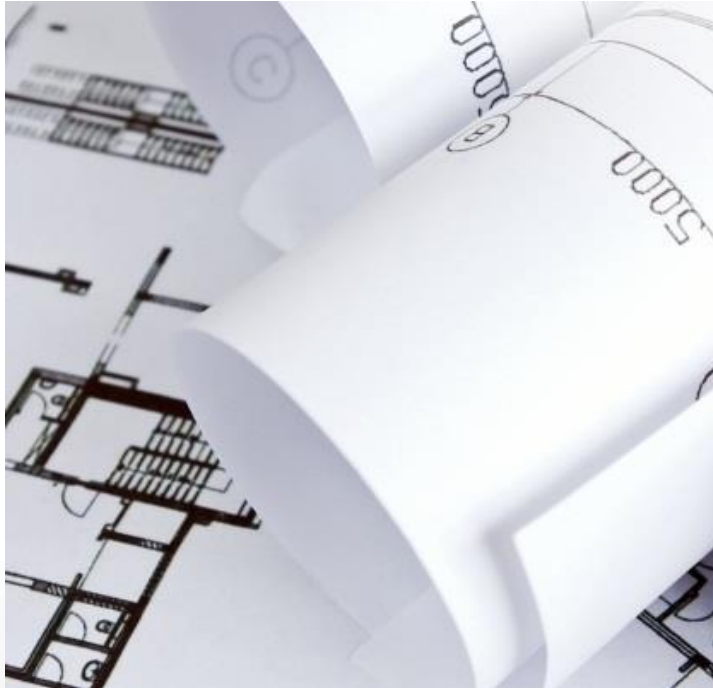
Kommunens forpligtelser – vand i kommuneplanen (uddrag)

- Kommunen skal bl.a. i en kommuneplan indsætte retningslinjer for **udpegning af områder**, der kan blive udsat for oversvømmelse eller erosion, jf. planlovens § 11 a.
- Derudover skal der **optages retningslinjer og bestemmelser om afværgeforanstaltninger** mod **oversvømmelse eller erosion** ved planlægning af byudvikling, særlige tekniske anlæg, ændret arealanvendelse m.v. i de udpegede områder.

Vand på terræn

Regulering for vand i lokalplanlægningen

- I en lokalplan kan optages bestemmelser relateret til vand, jf. planlovens § 15, stk. 2 om bl.a.: **(Uddrag)**
 - ”2) områdets **anvendelse**, herunder om at nærmere angivne arealer forbeholdes til offentlige formål, [...]”
 - 6) **bebyggelsers beliggenhed** på grundene, herunder om den **terrænhøjde**, hvori en bebyggelse skal opføres,
 - 7) bebyggelsers omfang og **udformning**, herunder til regulering af boligtætheden
 - 19) etablering af **afværgeforanstaltninger** til sikring mod **oversvømmelse** eller **erosion** i områder, der kan blive udsat for oversvømmelse eller erosion, som betingelse for ibrugtagning af det, som skal sikres mod oversvømmelse,
 - 20) **friholdelse** af et område for **ny bebyggelse**, når en bebyggelse kan blive udsat for sammenstyrtning, **oversvømmelse** eller anden skade, der kan medføre fare for brugernes liv, helbred eller ejendom, [...]”

Vand på terræn

Eksempler på regulering af vand i lokalplaner ved lokalplanbestemmelser

- Områdets anvendelse, jf. § 15, stk. 2, **nr. 2**:
 - **Placering og udformning** af eventuelle grøfter eller vandløb, søer til afledning og opsamling af overfladevand, **regnvandsbassin** m.v., f.eks. som en del af et rekreativt, grønt område.
 - Udlæg af arealer til **opmagasiner** af vand som eksempelvis nye våd- og naturområder eller boldbaner, der samtidig kan fungere som regnvandsmagasin ved ekstremregn.

Vand på terræn

Eksempler på regulering af vand i lokalplaner ved lokalplanbestemmelser

- Bebyggelses beliggenhed på grundene, jf. § 15, stk. 2, **nr. 6**:
 - Placering af bebyggelse på **højt beliggende arealer** eller hævede arealer for at sikre mod oversvømmelse.
- Bebyggelses omfang og udformning, jf. § 15, stk. 2, **nr. 7**:
 - Krav om **minimums sokkelhøjde** for at undgå oversvømmelse.
 - **Forbud** mod etablering af **kældre** for at undgå oversvømmelse.
 - Krav om grønne facader eller tage for at øge fordampning og forsinke vandafstrømning.

Vand på terræn

Eksempler på regulering af vand i lokalplaner ved lokalplanbestemmelser

- Etablering af afværgeforanstaltninger, jf. § 15, stk. 2, **nr. 19**
 - Der kan i en lokalplan optages bestemmelser om etablering af **afværgeforanstaltninger** til sikring mod oversvømmelse eller erosion i områder, der kan blive udsat for oversvømmelse eller for erosion som betingelse for ibrugtagning af det, som skal sikres mod oversvømmelse.
 - Kommunalbestyrelsens vurdering og planlægning vil bero på et **skøn** over behovet for en indsats og over hvilke afværgeforanstaltninger, der er mest hensigtsmæssige i det konkrete område på grundlag af foreliggende viden og data.

Vand på terræn

Beredskabets forpligtelser

- Det kommunale beredskab skal efter beredskabsloven kunne yde en forsvarlig indsats mod skader på personer, ejendom og miljøet ved ulykker og katastrofer, herunder terror- og krigshandlinger.
- Kan skybrud være omfattet af heraf?
- *”Fare for skader på personer og ejendomme”*
- Kommunen er efter loven og tilhørende bekendtgørelse forpligtet til at lave en plan for det kommunale beredskab.

Vand på terræn

Sætter kommunale regler grænser for handlemuligheder?

- Grænser for kommunens handlemuligheder:
 - Er en kommunes håndtering af vandproblemer hos en enkelt grundejer en begunstiging af enkeltborgere i kommunen?

Vand på terræn

Erstatningsansvar for oversvømmelser mv.

- Kan kommunen blive erstatningsansvarlig?
 - Skal kommunen som planmyndighed overfor den enkelte grundejer eller andre **indestå** for, at de afværgeforanstaltninger i en lokalplan, jf. planlovens § 15, stk. 2, nr. 19, som kommunen planlægger for er tilstrækkelige til at sikre mod oversvømmelse eller erosion af det pågældende område?
 - Kan man forestille sig ansvar for kommunen?

Vand på terræn

Grundejerens forpligtelser i uddrag

- Ansvar for eget kloaksystem, der ligger på egen grund inden for skelgrænsen
- Grundejeren skal som udgangspunkt selv sørge for at sikre sin kælder mod oversvømmelser
- Kloakinstallationer hos grundejer skal være forskriftmæssigt etableret – sikring mod opstuvning m.v.
- Bygningsreglementet stiller eksempelvis krav til, at den enkelte ejendom skal sikre sig mod opstigende vand fra kloakken.
- Grundejer skal overholde forpligtelser fastsat i lokalplan

Vand på terræn

Nye initiativer på vej – ”Klimaramte kommuners forslag skal på bordet”

- Regeringen har den 25. februar 2020 taget første initiativ til, at Danmark skal klimasikres bedre, idet vi ifølge regeringen er for sårbare overfor massiv regnfald. Politisk dialog om ændring af medfinansieringsreglerne for spildevandsselskaberne.
- Miljøministeren har den 2. marts 2020 opfordret KL og kommuner ramt af de aktuelle oversvømmelser til at komme med forslag til regeringens plan for klimatilpasning. Regeringen forventede, at der blev indgået aftale herom i foråret 2020.
- Ifølge miljøministeren er der behov for nye værktøjer i en samlet national plan for klimatilpasning.

Forsyningspligt

I lyset af seneste retspraksis

Forsyningspligt

Retlige rammer

- Spildevandsselskabers "forsyningspligt" er lovfæstet i miljøbeskyttelseslovens § 32 b, stk. 1.
- Forsyningspligten relaterer sig til det kloakeringsområde, der er fastlagt af kommunalbestyrelsen, jf. § 32, dvs. i spildevandsplanen.

Forsyningspligt

Retlige rammer

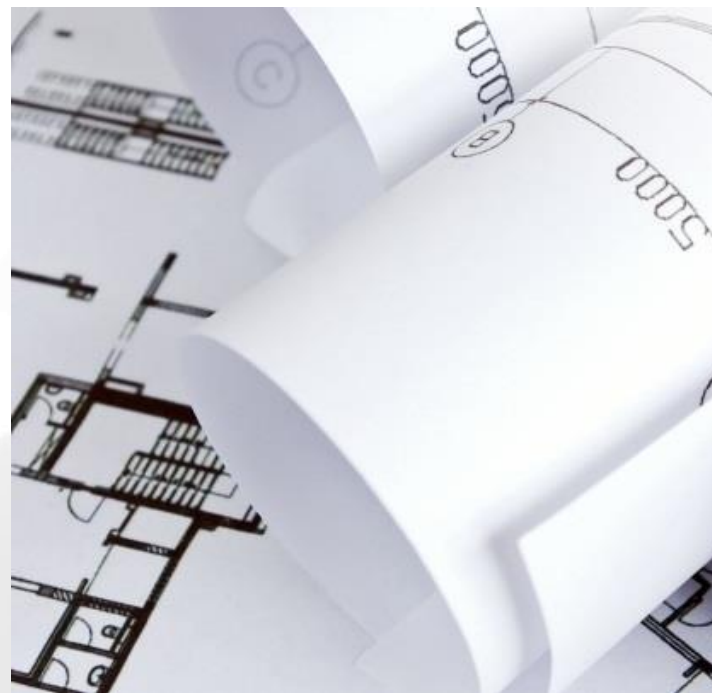

- Forsyningspligtens omfang fastslås i spildevandsplanen af kommunalbestyrelsen.
- Kommunalbestyrelsen udarbejder en spildevandsplan for bortskaffelse af spildevand i kommunen, hvor kloakeringsområder for de enkelte spildevandsforsyningsselskaber fastlægges.

Forsyningspligt

Retlige rammer

- Almindeligvis vil der være tale om sædvanlig kloakering.
- Selve den tekniske dimensionering af kloakanlægget er som udgangspunkt en del af forsyningens driftsbeslutninger og ikke en del af kommunens planlægningskompetence.
- Spildevandsforsyningsselskaber må dog ikke anlægge ledningsnet i strid med spildevandsplanen, jf. § 32 b, stk. 2.

Forsyningspligt

Retlige rammer

- Forsyningspligten kan i et vist omfang også fastslå ansvarsfordelingen mellem grundejeren og forsyning.
- *Frem til grundgrænsen...*
- Forsyningspligten kan antageligt ikke "ændres" til ugunst (f.eks. nedsivning) for et allerede fuldt ud kloakeret område, uden at der indgås aftale med grundejeren om delvis udtræden af kloakforsyningen.

Forsyningspligt

Sagen om ”Grønttorvet”

- Sagen drejede sig overordnet betragtet om et byomdannelsesprojekt, hvor der fra en tilsluttet erhvervsejendom skete udstykning i flere matrikler med henblik på opførelse af boliger.
- Erhvervsejendommen var beliggende i et område, der hørte under spildevandsselskabets kloakeringsområde, og spørgsmålene var,
 - om spildevandsselskabet var **forpligtet** til at føre en stikledning til spildevand **frem til grundgrænsen** for hver af de udstykkede boligejendomme, og
 - om spildevandsselskabet var forpligtet til at **betale vederlag** for overtagelsen af det spildevandsanlæg, som ejendomsejer, havde udført i forbindelse med udstykningen.

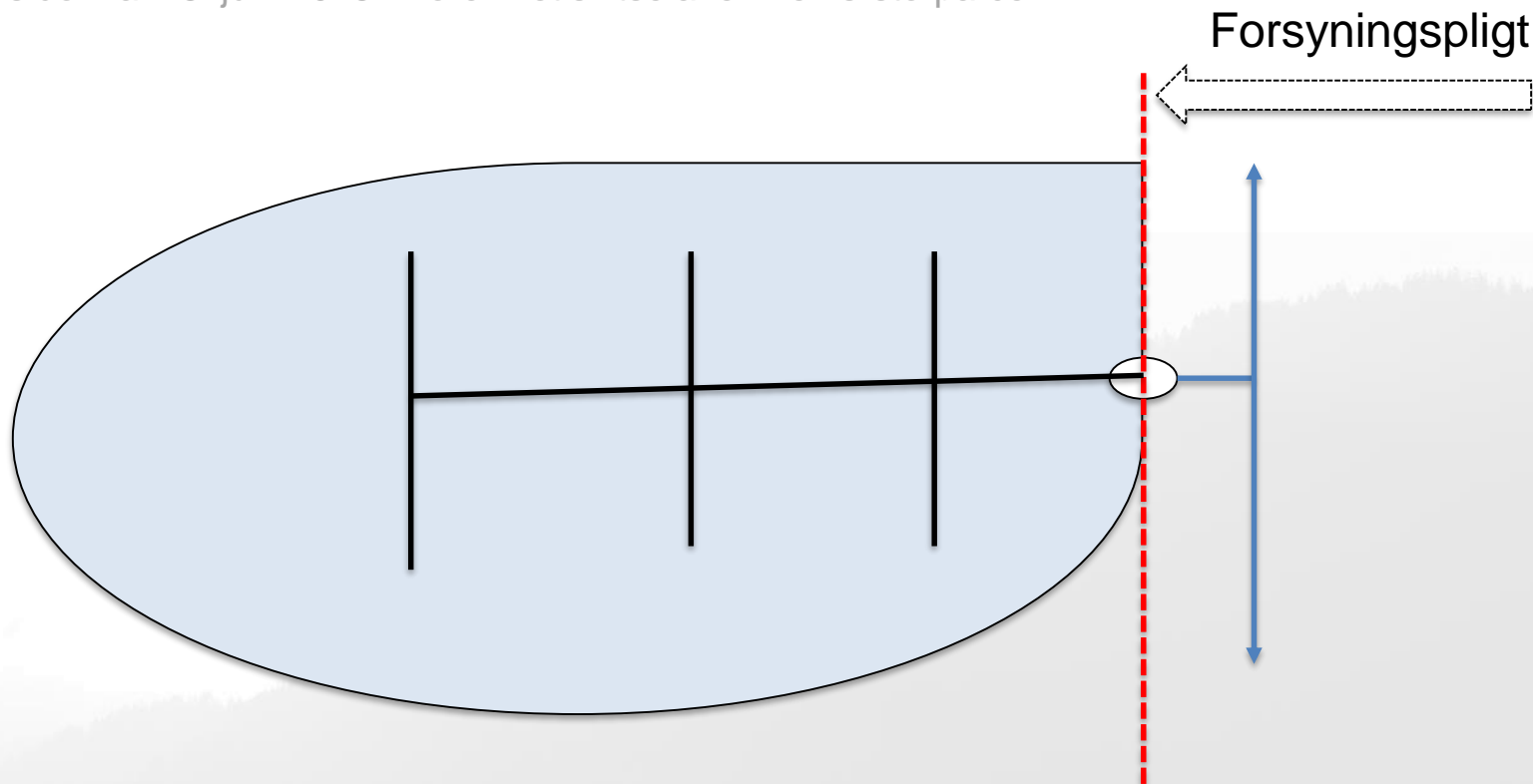
Forsyningspligt

Byrettens dom af 28. juni 2018 (uddrag)

- *”Retten lægger vægt på, at den oprindelige ejendom er tilsluttet spildevandsforsyningen, og at der ikke opkræves tilslutningsafgift, fordi den oprindelige ejendom tidligere har betalt en sådan som erhvervsejendom. HOFOR Spildevand har således opfyldt sin forsyningspligt til den oprindelige ejendom.*
- [...]
- *”Betalingslovens § 6, stk. 1, findes i et tilfælde som det foreliggende, hvor HOFOR Spildevand har opfyldt sin forsyningspligt i forhold til den oprindelige ejendom, ikke at skabe en selvstændig forpligtelse til at betale for overtagelsen af et nyopført anlæg inde på samme ejendom. Retten har herved lagt vægt på formålet med indførelsen af betalingsloven og herunder ønsket om at skabe rimelige og ligelige økonomiske vilkår mellem ejerne af de private anlæg indbyrdes og for deltagerne i kloakforsyningen som helhed.”*
- Byretten frifandt spildevandsselskabet.

Forsyningspligt

Byrettens dom af 28. juni 2018 - Forenklet skitse af erhvervs-storparcel

Forsyningspligt

Landrettens dom af 28. januar 2020

- Byrettens dom af 28. juni 2018 blev anket til landsretten.
- Landsretten fastslog, at et spildevandsforsyningsselskab var forpligtet til at forsyne ejendomme i spildevandsforsyningsselskabets forsyningsområde ved at føre stikledning frem til grundgrænsen.
- Når dette var sket, havde ejendomsejerne pligt til at tilslutte sig spildevandsforsyningsselskabet, jf. miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 4.
- På den baggrund fandt landsretten, at bestemmelsen i miljøbeskyttelseslovens § 32 b, stk. 1, måtte forstås således, at boligejendomme, der udstykkes fra en allerede tilsluttet erhvervsejendom inden for forsyningsselskabets eksisterende kloakeringsområde, var omfattet af spildevandsforsyningsselskabets forsyningspligt, herunder pligten til at **føre stikledning frem til de udstykkede ejendommers grundgrænse.**

Landsrettens stillingtagen

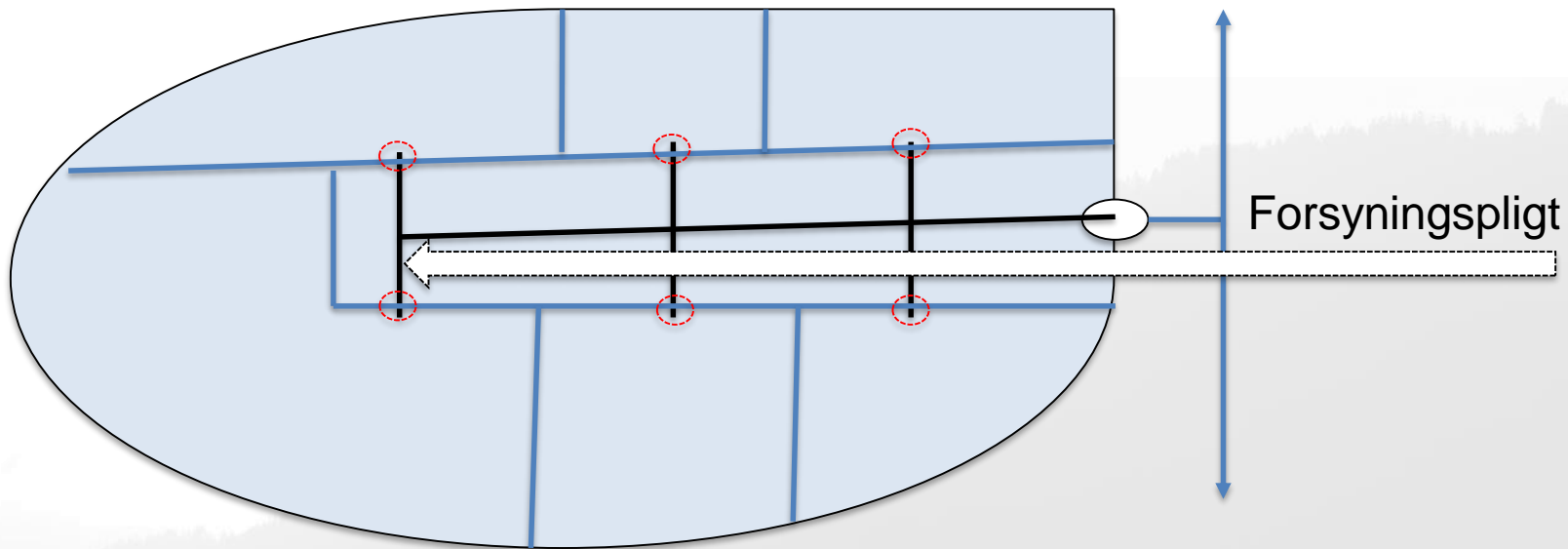
Dom af 28. januar 2020 (Uddrag)

- I medfør af betalingslovens § 6, stk. 1, skal der ved et spildevandsselskabs overtagelse af et privat spildevandsanlæg opkræves tilslutningsbidrag, jf. betalingslovens § 2, og ydes ejerne godtgørelse for anlæggets værdi.
- Da spildevandsselskabet i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 32 b, stk. 1, har været forpligtet til at føre stikledning frem til de udstykkede ejendommers grundgrænse, fandt landsretten, at den manglende adgang til at opkræve tilslutningsbidrag i forbindelse med udstykningen **ikke i sig selv** kunne medføre, at spildevandsselskabet **fritages** for at yde ejendomsejer godtgørelse for den eventuelle værdi af det spildevandsanlæg, som ejendomsejeren havde udført med henblik på de udstykkede ejendommers spildevandsforsyning.

Forsyningspligt

Landsrettens dom af 28. januar 2020 - Forenklet skitse af erhvervs-storparcel

Konklusion efter Landsrettens dom

Dom af 28. januar 2020

- Landsretten ændrede byrettens dom af 28. juni 2018 i sin helhed ved dom af 28. januar 2020.
- Hvad betyder dommen for spildevandselskabers forsyningspligt i tilsvarende sager?
- Hvad betyder dommen for etablering af private eller fælles private spildevandsanlæg?

Hvor står vi nu?

Har Landsretten haft det sidste ord?

- Spildevandsselskabet har ansøgt om tilladelse til at indbringe sagen for Højesteret.
- Procesbevillingsnævnet har i april 2020 givet tilladelse til, at sagen kan prøves ved Højesteret.
- Dommen fra Østre Landsret er dermed seneste retsafgørelse i sagen. Men sagens endelige afgørelse træffes imidlertid af Højesteret muligvis inden for ca. 1 - 1,5 år.

Spørgsmål til emnerne i dag?

Spørgsmål kan stilles via chat-funktionen i Microsoft Teams.

Tak for i dag

- Besøg os på www.eom.dk
- Læs om vores månedlige nyhedsbrev på <http://energiogmiljo.dk/nyhedsarkiv/>, hvor du også kan tilmelde dig nyhedsbrevet

Kontaktinfo

Pernille Aagaard Truelsen

Partner, advokat (L), ph.d.
+45 25 29 08 40
paa@energiogmiljo.dk

Kasper Martin

Advokat, LL.M.
+45 25 29 08 46
km@energiogmiljo.dk

Peter Nymann

Partner, advokat
+45 25 29 08 42
pn@energiogmiljo.dk

Mikael Skiffard Sørensen

Advokat
+45 60 98 16 00
mss@energiogmiljo.dk

Advokatfirmaet
energi & miljø